

IX. Úředníci.

Zastupitelstvu okresnímu přísluší usnášeti se o tom, kolik úředníků a služebníků se má výboru přidati nebo ku spravování toho neb onoho předmětu zříditi, pak jaké služné mají míti; rovněž jemu přísluší ustanovovati, jak se mají úředníci a služebníci zřizovati a jak se jest k nim ve příčině disciplíny zachovati, jaké platy na odpočinutí a jaké požitky opatrovací mají tito úředníci a služebníci míti a jaká instrukce v hlavních rysech má se jim v příčině služby vydati. Okresnímu výboru podřízeni jsou úředníci a služebníci jemu přidání, nebo pro ten neb onen předmět správy zřízení a jemu náleží vykonávati nad nimi moc disciplinární dle působnosti v té příčině mu propůjčené. Pro poměr úředníků okresních k okresnímu zastupitelstvu rozhodna jest smlouva v té příčině s obou stran uzavřená; nejsouť úředníci i služebníci okresní úředníky veřejnými, nýbrž poměr jejich jest soukromoprávní. Důsledně také spory z poměru tohoto vzcházející o služné, pensi a pod. přísluší před řádné soudy a nikoli před vyšší instance samosprávné. (Tak soudí též Prof. Dr. Pražák, Rak. právo ústavní, I. str. 434.) Názoru, že úředníci okresního zastupitelstva jsou v soukromoprávním poměru smluvním, přiči se roz. nejv. s. ze dne 8. května 1879 č. 4141 sb. 7453 a ze dne 3. prosince 1879 č. 12117 sb. 7686 Rovněž obvodní lékaři jsou úředníky okresními a podléhají tudíž disciplinární moci okresního výboru (roz. spr. s. dv. ze dne 1. února 1893 č. 55 sb. 7051). Poznáménati sluší, že úředníci okresního zastupitelstva nejsou osvobozeni od zemských a obecních přírážek; neboť výjimečný předpis obecních zřízení, že úředníci a sluhové dvorští, státní, zemští a veřejných fondů od přírážek k přímým daním a vůbec od obecních dávek jsou osvobozeni, nemohou se vztahovati k zastupitelstvu okresnímu, jelikož tato teprve v r. 1866 byla zřízena a v zákoně tudíž k nim zřetel nebyl brán. Ostatně, kde jde o ustanovení výjimečné, nemůže o obdobném užití téhož býti řeči (roz. spr. s. dv. ze dne 6. února 1885 č. 335 sb. 2395). Konečně sluší poukázati k § 10 zák. ze dne 5. prosince 1896 č. 222 ř. z., dle něhož též úředníci a sluhové okresních zastupitelstev nabývají nastoupením úřadu nebo služby domovského práva v obci, v níž jim stálé sídlo úřední bylo vykázáno.

Literatura: Prof. Dr. J. Pražák, Rak. právo ústavní, Praha, 1895, I. **Okresy školní.**

I. Místní rozsah.

Školní okresy, které dříve byly totožny dle politické ústavy školské s církevními děkanstvími či okresními vikariáty, spadají nyní z pravidla v jedno s politickými okresy podle dotyčných zemských zákonů o dozoru nad školami (srv. čl. »Dozorci školní okresní«). Podle toho zahrnuje v sobě školní okres všechny školní obce, které leží v obvodu téhož politického okresu.

V Čechách rozhodným jest pro rozsah školského okresu též moment jazykový. Dle § 21 zákona o dozoru nad školstvím tvoří totiž tam, kde jsou školní obce náležející témuž politickému okresu různé řeči vyučovací, jeden okres buďto dva okresy školské, z nichž jeden skládá se ze všech německých a druhý ze všech českých obcí školních, anebo přidělí se nejbližšímu okresu školnímu se stejnou řečí ty obce, jež pro svůj skrovný počet zřízení zvláštního okresu školského nedopouštějí. Města se zvláštním statutem obecním tvoří zvláštní okresy školní, městské okresy školské,

jichž zřízení v Čechách a v Tyrolsku za jistých podmínek (§ 22 zák. o dozoru n. škol. pro Čechy) nebo dle míry poměrů (§ 22 zák. škol. pro Tyroly) dovoleno býti může od zemské školní rady. Podle toho rozvrhují se školní okresy na zemské a městské.

II. Právní postavení.

1. Školní okresy tvoří ve všech zemích předem právní teritoriální podklad pro úřady povolané ku státnímu dohledu a správě školství národního — okresních školních rad. Uchylku činí městské okresy školní tím, že při nich vykonává správu škol národních dotyčné zastupitelstvo obecní a jeho výkonné orgány, kdežto dohled přísluší městské okresní školní radě. (Bližší viz ve čl. Rada školní okresní.)

2. Další právní postavení náleží školním okresům jako konkurenčním činitelům pro uhražování a opatřování výdajů jim přikázaných. V § 62 říš. zák. o škol. nár. ze dne 14. května 1869 č. 62 ř. z. stanoví se přispívání školních okresů na náklad škol obecných jako povinnost fakultativní a přenechává se upravení v té příčině zákonodárství zemskému. Jako činitelé konkurenční jeví se okresy školní v Čechách, Haliči, Gorici a Gradišce, Krajině, Dolních Rakousích a Štýrsku. Konkurenční povinnost jest v těchto zemích různě upravena. Nejdále sáhá povinnost ta v Gorici a Gradišce, kde dle § 38 zem. zák. ze dne 6. května 1870 č. 30 z. z. zřízení a vydržování nutných škol národních tvoří společnou záležitost každého okresu školního. Dle toho uhražovati musí každý školní okres jak všechny věcné náklady (zřízení a vydržování školních budov, nájem, topení, osvětlování a čistění místností školních atd.), tak i t. zv. náklady dotační. Těmito rozuměti jest služné učitelstva, náklady na učebné pomůcky, dotaci pro okresní knihovnu učitelskou a knihovnu školní, výlohy spojené s odbýváním konferencí učitelů z okresu počítaje k tomu náhradu cestovného členům a denní plat i náhradu cestovného pro delegáty okresních konferencí na konference zemské. V Čechách (§ 15 zem. zák. ze dne 24. února 1873 č. 16 z. z.) a v Dolních Rakousích (§§ 37 a 38 zem. zák. ze dne 5. srpna 1870 č. 34 z. z.) uhražuje školní okres všechny shora uvedené potřeby dotační, k čemuž přistupuje v Dolních Rakousích dle § 11 zák. zem. ze dne 2. května 1894 č. 34 z. z. equivalent školního na místě školního zavedený jakožto další dávka školního okresu. V Krajině zapravují školní okresy až na služné učitelstva, které se uhražuje z fondu škol normálních, všechny ostatní potřeby dotační škol obecných, dále všechny výlohy na zřízení a potřeby škol měšťanských (§ 44 zem. zák. ze dne 24. dubna 1873 č. 21 z. z. a čl. 9 zem. zák. ze dne 19. prosince 1874 č. 37 z. z.).

V Haliči (zem. zák. ze dne 24. dubna 1894 č. 49 z. z.) a ve Štýrsku (zem. zák. ze dne 5. června 1876 č. 24 z. z.) přispívají školní okresy určitými přírážkami k zemskému fondu školnímu, z něhož hradí se potřeby dotační.

3. Školní okresy jsou oprávněny i povinny vypsati na veškery přímé daně okresu i se státními přírážkami zvláštní dávky, t. zv. okresní školní přírážky, kteréž se vybírají v okresích městských škol stejně jako jiné obecní dávky, v zemských okresích školních současně s přírážkou k daním přímým na zemské potřeby. Tomu ovšem tak není, stačí-li k uhražování výdajů školních okresů vlastní jich příjmy z jakýchkoli umluvených nebo nadačních dávek nebo odkazů a darů okresu věnovaných a v Čechách

příjmy z úhrnného platu školního. Výše dávek školních okresů jest v některých zemích pevně stanovena a to v Čechách a v Krajině až do 100/0, v Dolních Rakousích do 80/0 resp. s připočtením okresní dávky za aequivalent školního 280/0, v Haliči a Štýrsku za přírážky odváděné k zemskému fondu školnímu do 30/0 resp. 70/0 veškerých přímých daní i se státními přírážkami. V Gorici a Gradišce není v zem. zákoně ze dne 6. května 1870 č. 30 z. z. (§ 55) stanovena určitá výše daně okresní. Potřeba školního okresu dávkami školního okresu neuhraněná zapravuje se v Čechách a v Dolních Rakousích z prostředků zemských; v Krajině potřebí jest zákona zemského ku vyšší dávce školních okresů. Dávky ty odvádějí se jako ostatní příjmy školních okresů v Čechách, Istrii, Krajině a Dolních Rakousích do okresní pokladny školní při každém okresu zřízené, v Haliči a Štýrsku do zemského fondu školního, jelikož tam zrušeny byly dříve zmíněnými zákony o konkurenci školní okresní školní pokladny původně stávající. Při městských okresích školních nese obec školní okres tvořící ony výdaje, které uvaleny jsou jinak na zemské školní okresy, a zvláště ohledně Čech podotknouti sluší, že dle § 32 zem. zák. ze dne 24. února 1873 č. 16 z. z. městské školní okresy nemají nároků na příspěvky z prostředků zemských a že tudíž uhrážovati musí samy veškeré výlohy na školství národní. Také městský školní okres vídeňský musí sám obstarávati bez přispění země všechny náklady se školstvím národním spojené.

Oleje minerální.

I. Živnostenské právo.

Dovolný obchod s minerálními oleji jest živností volnou. Náleží tudíž drobný prodej minerálních olejů mezi ona obchodní oprávnění, jichž se nabývá ohlášením obchodní živnosti bez omezení na určité zboží nebo určité druhy zboží (§ 38 al. 1 živ. ř.). Může však drobný prodej minerálních olejů býti pojat i v jednotlivá obchodní oprávnění omezená na určité druhy zboží. Avšak provedení této zásady uskutečniti má teprve nařízení, jež stanoví, která obchodní oprávnění s tím kterým souhrnným jménem se pojí. Do vydání takového nařízení rozhodují v jednotlivých případech úřady živnostenské (vým. min. obch. ze dne 2. ledna 1884 č. 401322). Nejrozšířenější z minerálních olejů jest petrolej. Obchod petrolejem provozuje dle stávajících zvyků celá řada živnostníků, zejména dle dobrozdání obch. a živn. komor jsou oprávnění k obchodu petrolejem: obchodníci zbožím smíšeným (obch. a živn. komora v Celovci, obchodníci zbožím osadnickým (obch. a živ. komora v Praze), kramáři (obch. a živn. komora v Innomostí). Živnostenské provozovárny a místnosti k uchování minerálních olejů (továrny na olej) podléhají předpisům o řízení ediktálním (§§ 28 až 34 živn. ř.).

II. Opatření živnostensko-policejní.

Hledě k velikému nebezpečí požáru a k úvaze, že dle úsudku znalců stupeň zápalnosti jest různý a že ze zevnějších známek jej stanoviti nelze, jakož i že hořících přirozených a umělých minerálních olejů vodou nelze uhasiti, vydalo min. nař. ze dne 17. června 1865 č. 40 ř. z. řadu bezpečnostních pravidel a sice:

1. Minerální oleje smí býti zasýlány toliko v takových obalech nebo nádobách, kteréž nedopouštějí vypařování, vypocování nebo prosákání obsahu, a kteréž při dopravě nepodléhají snadno poškození. Tyto obaly nebo nádoby budtež označeny slovy »snadno zápalné«.